

Funded by
the European Union

Avrust, 2021

Poselite naš veb sajt:
www.dplus.org

Proces vakcinacije na Kosovu i zaštita od delta soja

Svrha

Od prvog javljanja kovida-19 pa do danas, zabeležene su različite varijante ovog virusa. Delta soj, koji se po prvi put pojavio u Indiji, brže se širi među ljudima u poređenju sa drugim sojevima.¹ Iz tog razloga, važno je analizirati širenja ovog soja i politike koje Kosovo treba da primeni kako bi motivisalo građane za vakcinaciju.

Svrha ovog kratkog izveštaja je da uporedi broj slučajeva sa delta sojem, u zemljama kao što su Francuska, Luksemburg, Litvanija, Crna Gora, Srbija i Albanija i da analizira politike koje ove i druge zemlje preduzimaju kako bi motivisale građane da se vakcinišu protiv KOVIDA-19. Preporuke iz ovog rada biće upućene Ministarstvu zdravlja, Nacionalnom institutu za javno zdravlje i Odboru Skupštine Kosova za zdravlje i socijalnu zaštitu

¹ Centar za sprečavanje i kontrolu bolesti „Šta treba da znate o sojevima”. Može se naći na <https://dpl.us/gl1>

Broj zaraženih delta sojem i broj vakcinisanih građana u osam različitih zemalja

Zemlja	Ukupan br. slučajeva KOVIDA-19 ²	Br. slučajeva sa delta sojem ³	Br. datih doza vakcine ⁴	Br. vakcinisanih jednom dozom ⁵	Br. vakcinisanih sa dve doze ⁶
Francuska	6,440,082	6,442	78,74 m	45,23 m	34, 44 m
Luksemburg	74,545	780	738,057	397,995	340,062
Litvanija	288, 173	209	2,86 m	1,53 m	1,33 m
Srbija	729,150	5	5,61 m	2,87 m	2,74 m
Albanija	134, 761	11	720,232	720,232	560,00
Severna Makedonija	159,908	7	982,645	543,597	439,048
Crna Gora	104, 613	Nema podataka	351,202	191,020	160,182

Kao što se vidi iz priložene tabele, broj osoba vakcinisanih sa dve doze, u poređenju sa brojem građana Kosova koji tek treba da se vakcinišu, još uvek je mali. Razlog za to nije nedostatak vakcina, imajući u vidu da je Ministarstvo zdravlja obezbedilo značajne količine vakcina, već oklevanje ljudi da se vakcinišu. Ovaj kratki izveštaj daje preporuke Ministarstvu zdravlja da preduzme korake da motiviše / podstakne građane da se vakcinišu.

Između politika kažnjavanja i motivacije

Prema zdravstvenim stručnjacima, nevakcinisanje građana faktor je javljanja novih sojeva i umnožavanja virusa KOVID-19.⁷ Pored izazova jednake distribucije vakcina građanima, oklevanje građana da se vakcinišu protiv ove infekcije i dalje zabrinjava. Ovo oklevanje može nastupiti kao posledica sumnje u efikasnost vakcine, lažnih vesti i neizvesnosti u vezi sa sporednim efektima koje vakcina protiv KOVIDA-19 može imati. Prema novinskom portalu telegrafi.com na Kosovu, pozivajući se na GeoPost organizaciju koja sprovodi istraživanje o stranom uticaju na Zapadnom Balkanu, Kosovo je pogođeno ruskom kampanjom dezinformacija protiv vakcinacije. Štaviše, osnivači grupe „[Stop Vaksinit](#)” su lažni profili koji pokušavaju da podele kosovsko društvo u vezi sa vakcinacijom. U poslednje vreme su brojne naučne studije otkrile na hiljade ruskih naloga na društvenim mrežama koji šire poruke protiv vakcine.⁸

² Univerzitet John Hokins (JHU) <https://dpl.us/ael> (Podaci ažurirani 8.7.2021).

³ Statista.com „Broj slučajeva delta soja u svetu, do 9. avgusta 2021. godine, prema zemlji i teritoriji. Može se naći na <https://dpl.us/as8>

⁴ Our World in Data “Vakcinacija anti-covid”. Može se naći na <https://dpl.us/tev>

⁵ Ibid.

⁶ Ibid.

⁷ CNN „Nevakcinisani su „razlog javljanja sojeva” poručuju stručnjaci za infektivne bolesti”. Može se naći na <https://dpl.us/gq9>

⁸ Telegrafi.com „Rusija sa antivakserskim propagandnim grupama na društvenim mrežama i na Kosovu”. Može se naći na <https://dpl.us/ehq>

Međutim, kako bi se smanjio nivo nesigurnosti, različite zemlje su preduzele mere da podstaknu vakcinaciju građana.

Neke od politika koje su zemlje preduzele da motivišu građane da se vakcinišu slede:

- U Francuskoj je građanima potrebna posebna dozvola za ulazak u kafiće, restorane, tržne centre i putovanje vozom ili avionom. Da bi dobili takvu dozvolu, ljudi moraju biti potpuno vakcinisani, imati negativan test ili dokazati da su preležali virus.⁹
- U Velikoj Britaniji neki restorani u saradnji sa vladom dele besplatne pice i besplatan taksi svim onim mladima koji su se vakcinisali ili odluče da se vakcinišu. Takođe, kompanije za distribuciju i transport nude popuste na cenu svojih usluga.¹⁰
- Italija je zdravstveni pasoš učinila obaveznim za nastavnike. Vlada je najavila da nastavnici moraju imati dokaz o vakcinaciji protiv koronavirusa pre ulaska u učionicu. Takav pasoš je takođe postao obavezan za putnike u vozovima, avionima i u prodavnicama.¹¹
- In the United Kingdom, some restaurants teamed-up with the government, distributing free pizza and providing free taxi rides as incentives for young people that have been vaccinated or who choose to be vaccinated. Additionally, take-out and delivery businesses offer discounted prices for their services.¹²
- Italy has made Covid-19 'Green Pass' mandatory for teachers. The Italian government announced that teachers must have proof of immunity from COVID-19 before entering the
- U Sjedinjenim Državama, predsednik Joe Biden pozvao je države da ponude po 100 dolara vakcinisanim od koronavirusa. Savezna vlada će takođe isplatiti naknadu malim i srednjim preduzećima, koja radnicima daju slobodan dan da bi se vakcinisali.¹³
- Prema Evropskoj organizaciji za prevenciju i kontrolu bolesti, nekoliko evropskih zemalja je uspostavilo centre za masovnu vakcinaciju u saradnji sa opštinama. Takođe su angažovali mobilne timove za vakcinaciju građana koji nemaju pristup centru za vakcinaciju.¹⁴

Na Kosovu broj aktivnih slučajeva KOVIDA-19 iznosi 1.903. Uprkos činjenici da je na Kosovu obezbeđeno dovoljno vakcina, oko 291,788, i dalje zabrinjava ustručavanje građana da se vakcinišu protiv koronavirusa. U nekim opštinama, npr. opštini Mitrovica, uprkos tome što su zakazali termin putem onlajn platforme „<e-kosova>“, građani čekaju u grupama ispred centra za vakcinaciju „Rexhep Mitrovica“. Razlog za to je što građani ne određuju termin vakcinacije, pa dolaze u centar u različitim terminima. Takođe, neki građani su prijavljeni u određenim opštinama, ali žive u Prištini, a kada zakažu termin na platformi e-kosova, sistem im automatski dodeljuje centar za vakcinaciju u opštini u kojoj su registrovani, a ne u opštini u kojoj podnosilac prijave trenutno živi.

⁹ Koha.net „Francuska ubrzava vakcinaciju nakon Makronovog apela“. Može se naći na <https://dpl.us/4zs>

¹⁰ CNN „Pica i taksi se koriste kao način da se mladi podstaknu na vakcinaciju protiv KOVIDA-19 u Velikoj Britaniji“. Može se naći na <https://dpl.us/10x>

¹¹ Radio Slobodna Evropa „Italija uvodi obavezan zdravstveni pasoš za nastavnike“. Može se naći na <https://dpl.us/93d>

¹² CNN “Pizza and taxi rides us

¹³ 12 HuffPost „Biden poziva države da poklone po 100 dolara svakome ko se vakciniše“. Može se naći na <https://dpl.us/b4a368>

¹⁴ Evropski centar za prevenciju i kontrolu bolesti „Izazovi i dobre prakse“. Može se naći na Overview of the implementation of COVID-19 vaccination strategies and deployment plans in the EU/EEA (europa.eu)

Neke od preporuka koje D+ upućuje Ministarstvu zdravlja i Kosovskom institutu za javno zdravlje kako bi podstakli građane na vakcinaciju su sledeće:

- Uspostaviti centre za vakcinaciju u selima, jer nemaju svi građani priliku da posete glavne centre za vakcinaciju;
- Postaviti oznake na podu u centrima za vakcinaciju, radi poštovanja fizičkog odstojanja između građana;
- Obrazovati mobilne timove za vakcinaciju u udaljenijim područjima i starijih pacijenata;
- Vakcinacija nastavnika, radnika u prodavnicama, osoblja ugostiteljskih objekata, vozača autobusa i taksija mora biti obavezna, jer su to kategorije koje su u direktnom kontaktu sa građanima;
- Organizovati javne debate i televizijske emisije sa zdravstvenim stručnjacima koje bi bile otvorene za pitanja javnosti, kako bi se objasnila efikasnost vakcine;
- Uputiti poruke putem video zapisa uticajnih ljudi u javnosti koji su vakcinisani;
- Vakcinacija bi trebalo da se obavlja i vikendom, kako bi se građanima pružilo više mogućnosti da se vakcinišu.

Odricanje od odgovornosti:

Ova publikacija priređena je uz finansijsku podršku Evropske unije. Sadržaj iste isključiva je odgovornost Demokratije Plus (D+) i ni na koji način ne odražava stavove Evropske unije. Projekat „Doprinos u pronalaženju prekršaja institucija u javnim nabavkama, u vreme borbe protiv pandemije KOVIDA-19” finansira EU, a realizuje Demokratija Plus (D+).

**Funded by
the European Union**

